

סימוני הכשרות 'חלק' ו'גלאט'

הרב משה יהודה ליב לנדא זצ"ל

מהו בשר המסומן בשם "כשר-גלאט"? בשר זה מתאים לאשכנזים הנוהגים כהרמ"א. בכדי שהציבור יבין במה המדובר וכדי למנוע מבוכה ובלבול, אבאר את עיקרי הדברים:

ידוע ומפורסם, שהמחבר והרמ"א נחלקו בשו"ע אודות בדיקת סרכות הריאות בבקר, שהמחבר אינו מתיר בדיקת הסרכות כלל וכלל. והרמ"א הביא שיש מתירים כל סירכא שעוברת ע"י מיעוך ומשמוש, וכתב "ויש מתירין למשמש בסרכות ולמעך בהם. ואע"פ שהוא קולא גדולה כבר נהגו כל בני מדינות אלו...". ובמנהג זה החזיקו בכל קהילות אשכנז.

עם זאת, בכל הדורות, היו יחידים שהחמירו שלא לאכול מבהמה שהיו בה סרכות. ואפילו סרכות שעברו ע"י מיעוך ומשמוש, במשך הזמן אף נקראו בשמות – בשר שלא היו בו סרכות כלל נקרא "חלק", ובשר שהוכשר ע"י מיעוך ומשמוש נקרא "כשר". אולם, גם בסרכות שעוברות ע"י מיעוך ומשמוש יש דרגות שונות זו למעלה מזו, יש סרכות שירודות בנקל ללא כח של הבזק כלל וישנן סרכות שבכדי להסירם צריך למעך ולמשמש הרבה, ועד כדי קליפה בכח. והיות שבהמות ללא סרכות הם מיעוט שאינו מצוי בכל מקום, הנהיגו בהרבה קהילות להכשיר את כל הסרכות העוברות ע"י מיעוך, ואף התירו סרכות שירודות ע"י קליפה, וזאת על יסוד דברי הרמ"א הנ"ל. היו גם מקומות כאלו, שמתוך הדחק הנהיגו להחשיב כ"חלק" עד ג' סרכות שנקלפות.

כ"ה אכשור דרא, ואם לפני יובל שנים היה רוב הציבור אוכל בשר "כשר" והמקפידים על בשר "חלק" היו יחידים ממש. כהיום, רוב החרדים לדבר ה' מקפידים על בשר "חלק". עד כדי שהשגחות מיוחסות מספקות בשר "חלק" בלבד. אולם, הדרישה המרובה לבשר "חלק" הכריחה אותם לרדת ברמת החלק ולהכליל בהגדרת "חלק" גם סרכות לפי סוגים שונים. ועד ג' סרכות ממש.

אולם אבי הגה"ח זללה"ה הקפיד מאד, למרות הקושי, שלא לשנות מדעת ה"בית יוסף", והיה אומר תמיד: "חלק הוא כמו שהעגל נולד, בלי שום ריעותא", וכך אנו נוהגים כל השנים, כאשר החלק שתחת השגחתי הוא "חלק" ממש, לא שום ריעותא. בשנים האחרונות, לאחר שהסוחרים בחו"ל הורגלו ע"י גופי כשרות שונים להגיע לאחוזים גבוהים של "חלק", הם אינם רוצים עוד לעסוק עמנו מחמת מניעת הרווח, וממילא נוצר מחסור בבשר בקר. בלית ברירה, ובכדי שלא לשנות ח"ו ממנהג המחמירים, החלטתי לאפשר לשווק בחנויות גם בשר המתאים רק לנוהגים ע"פ הרמ"א, שיקרא "כשר-גלאט".

כלומר, ה"חלק" יישאר "חלק" כמו שהיה כל השנים. והבשר שהיתה בהם סרכה קלה ממש, שלא היה צריך כח הבודק כלל בהסרתם, (שאצל רבים הם מוגדרות כ"רירים"), ישווקו תחת השם "כשר-גלאט". בשר זה מתאים לנוהגים ע"פ מנהג הרמ"א, וכמו שנהגו בקהילות אשכנז בכל הדורות. ובכל ההכשרים הנפוצים בשר זה הוא בכלל "חלק" גמור. מי שינסה לחפש שם "חלק" ממש כפי שיטת ה"בית יוסף", יצטרך להרבות בחיפושים, וכולי האי ואולי.

כדי שהיכר יהיה ברור ולסימנא מילתא: הבשר הקרוי "כשר-גלאט" – באידיש, מיועד לאשכנזים בלבד הנוהגים כמנהג הרמ"א, ואילו הבשר שנקרא "חלק" – בלשון הקודש, מתאים גם לספרדים ההולכים בשיטת ה"בית יוסף".

ולכן, האשכנזים הנוהגים כהרמ"א יכולים לקנות גם מן ה"כשר-גלאט" ויאכלו ענוים וישבעו.